

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Factors Affecting the Sustainability Disclosure of Companies
Listed on The Stock Exchange of Thailand

สุรีย์ โบษกรณัฐ*

Suree Bosakoranut

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

School of Accountancy, Sripatum University

bosuriy306@gmail.com

Received: May 08, 2022

Revised: August 13, 2022

Accepted: August 13, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนและมูลค่ากิจการในภาพรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (๒) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนและมูลค่ากิจการในรายปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาแบบผสม ๓ วิธี ได้แก่ วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลทุติยภูมิด้วยแบบบันทึกข้อมูลจากงบการเงินและข้อมูลในรายงานประจำปี ๕๖-๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน ๒๖๓ บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๖ คน จากหน่วยวิเคราะห์ ๒๖๓ บริษัทด้วยแบบสอบถามสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะบริษัท ประกอบด้วย โครงสร้างผู้ถือหุ้น ขนาดบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้น และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ขนาดบริษัท และโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลการรายงานความยั่งยืน

* ดร.สุรีย์ โบษกรณัฐ, Dr.Suree Bosakoranut, คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการด้วยการวัดจากมุมมองภายนอก (อัตราส่วนราคาต่อหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น) สัดส่วนของผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการด้วยการวัดจากมุมมองภายใน (อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) และการเปิดเผยข้อมูลการรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูล; ความยั่งยืน; บริษัทจดทะเบียน; ตลาดหลักทรัพย์

Abstract

The purposes of this research are (1) to analyze the influence of company characteristics affecting the disclosure of sustainability reports and overall business value of companies listed on the Stock Exchange of Thailand; (2) to analyze the influence of company characteristics that effect on the disclosure of sustainability reports and annual business value of companies listed on the Stock Exchange of Thailand. The researcher applied three research methodologies, documentary research method. quantitative research and qualitative research, collected data from the listed companies' annual reports form 56-1 from 2016-2020, using a record form. The population and sample consisted of 263 companies from listed on the Stock Exchange of Thailand. Data analysis and hypothesis testing were performed using multiple regression analysis methods. and in-depth interviews key informant 6 persons from unit of analysis 263 companies by interview form, data analysis uses content analysis.

The results showed that; Company characteristics consist of shareholder structure, company size, shareholder ratio and the proportion of independent committees influences sustainability report disclosure; company size and shareholder structure influences economic and social sustainability report disclosure. And the proportion of shareholders influences the disclosure of social sustainability reporting and environment. The shareholder structure influences business value by measuring. It from an external perspective. (Price-to-Earnings-Per-Share Ratio) Shareholders' equity influences business value by measuring it from an internal perspective. (Return on Equity) and the disclosure of economic and environmental sustainability reporting had a statistically significant effect on business value at 0.05 level.

Keywords: Disclosure; Sustainability; Listed Company; Stock Exchange

บทนำ

การปรับตัวของโครงสร้างเงินทุนในตลาดทุน การดำเนินงานของบริษัทในตลาดทุนเพื่อดึงดูดความสนใจจากนักลงทุนเกิดการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ความแตกต่างของประเภทธุรกิจ วัฒนธรรมองค์กร ความซับซ้อนทางธุรกิจ ขนาดของกิจการเป็นอีกปัจจัยหรืออีกเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุน การระดมทุนเพื่อขยายกิจการอาจส่งผลต่อโครงสร้างความเป็นเจ้าของและการบริหารงาน เกิดการกระจายความเป็นเจ้าของเดิมไปยังบุคคลภายนอก ด้วยวัฒนธรรมของไทยยังเป็นลักษณะธุรกิจแบบครอบครัวการบริหารยังคงเป็นระบบการบริหารงานโดยเจ้าของหรือเครือญาติที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทอย่างถูกกฎหมายเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ โครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัวนี้จะมีผู้ถือหุ้นรายย่อยที่ไม่สามารถคัดค้านหรือโต้แย้งผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ด้วยอำนาจการบริหารจัดการอาจทำให้การบริหารงานโน้มเอียงไปทางเอื้อผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าบริษัท เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน การมีบทบาทในการควบคุม กำกับดูแลเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของเจ้าของหรือผู้มีส่วนได้เสียบริษัทกับตัวแทนในการบริหารงาน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมุ่งเน้นในเรื่องการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลเพื่อรองรับการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตรวจสอบผลการดำเนินงานของผู้บริหารโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัท มีความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ โปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนนอกเหนือจากการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี สรุปได้ว่าความแตกต่างของโครงสร้างผู้ถือหุ้นหรือผู้มีส่วนได้เสีย โครงสร้างกรรมการบริหารงาน และความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการบริษัทมีผลต่อความดำรงอยู่ของธุรกิจและการรายงานความยั่งยืนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม^๑ อีกทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนมากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก^๒ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นธุรกิจต้องแสดงถึงความตระหนักถึงความสำเร็จและความยั่งยืนของธุรกิจต้องได้รับการยอมรับจากสังคม ผู้มีส่วนได้เสียและภาพลักษณ์ของบริษัท

การแข่งขันในยุคปัจจุบัน การดำเนินธุรกิจที่มุ่งหวังเพียงแต่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการแต่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้บริษัทดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐานของธุรกิจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจจากนักลงทุน กิจการที่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม เปิดเผยข้อมูล

^๑ Mc-Colgan Patrick, **Agency Theory and Corporate Governance: A Review of the Literature from a UK Perspective**, [Online], Available: <http://accfinweb.account.strath.ac.uk/wps/journal.pdf> [10 June 2008].

^๒ Skinner D. J., "Should Firms Disclosure Everything: A Discussion of Open vs. Closed Conference Calls: The Determinants and Effects of Broadening Access to Disclosure", **Journal of Accounting and Economics**, Vol. 34 No. 1-3 (2003) : 181-187.

การรายงานกิจกรรมเพื่อสังคม แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบริษัท สร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่สังคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ลดความขัดแย้งโดยอาศัยหลักการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ธุรกิจ สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแยกออกจากกันได้ การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์กับรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าตามธรรมชาติของการสร้างที่มีอยู่ตามกรอบของเวลา โดยไม่แสวงหาผลกำไรจนเกินควร มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม แนวคิดการดำเนินธุรกิจโดยมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้สังคมมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น รักษาสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ปลอดภัยจากมลพิษ มีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียด้วยความสมัครใจ ปราศจากข้อโต้แย้ง สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ส่งเสริมให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถเติบโต มีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง สร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการอย่างสูงสุด ธุรกิจดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน^๓ การดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมช่วยให้บริษัทได้รับความสนใจจากนักลงทุน^๔ การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางบวกต่อราคาหุ้นของบริษัท^๕ สรุปได้ว่านอกเหนือจากการเปิดเผยข้อมูลประกอบการกิจการต้องรายงานกิจกรรมการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน จากปัจจัยของการดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจ โดยพึ่งพาการอยู่ร่วมกันในสังคม การให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปองค์ประกอบหลักเพื่อพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืนใน ๓ ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ เป็นการวิเคราะห์ในส่วนความสามารถในการทำกำไรของกิจการและความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ และระดับการก่อหนี้ของกิจการ การวิเคราะห์งบการเงินเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้นักลงทุนในการลดความเสี่ยงจากการลงทุน อัตราส่วนทางการเงินสามารถแสดงถึงผลการปฏิบัติงานหรือมูลค่ากิจการ การวัดมูลค่ากิจการจากมุมมองภายใน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งเป็นตัววัดความสำเร็จทางการเงินในมุมมองด้านการดำเนินงานขององค์กร และมุมมองภายนอก ได้แก่ อัตราส่วนราคาต่อหุ้นต่อกำไร

^๓ Weber, M., "The Business Case for /corporate Social Responsibility: A Company Level Measurement Approach for CSR", **European Management Journal**, Vol. 26 No. 4 (2008) : 247-261.

^๔ Cohen, J. R., Holder, L.L., Nath, W.N. & Wood, D., "Corporate Reporting of Nonfinancial Leading Indicators of Economic Performance and Sustainability", **Accounting Horizons**, Vol. 26 No. 1 (June 2011) : 65-90.

^๕ Christensen, L.B., Johnson, R.B. & Turner, L.A., **Research Methods, Design, and Analysis**, 12th Edition, (2014).

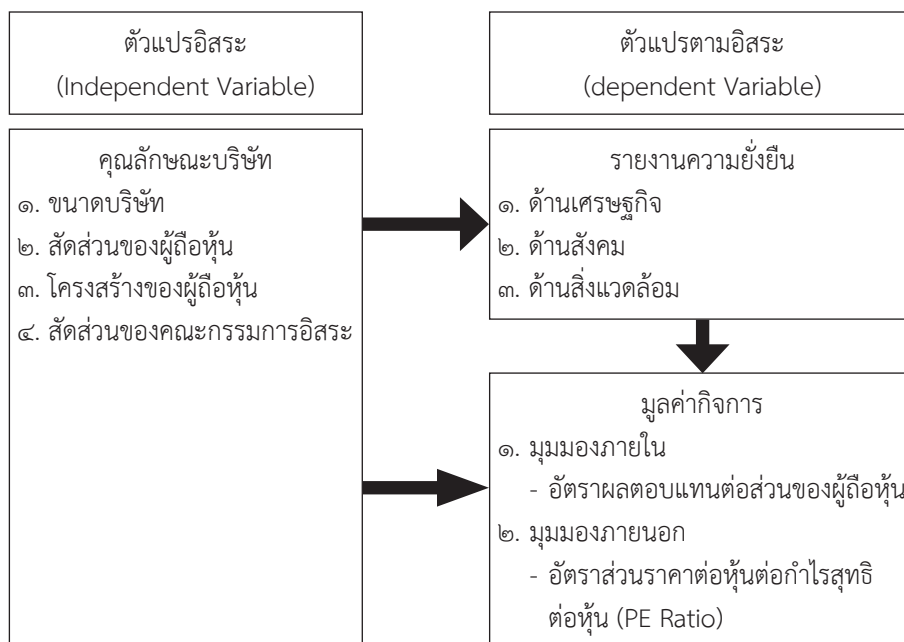
สุทธิต่อหุ้น (PE Ratio) ซึ่งเป็นตัววัดความสำเร็จทางการเงินในมุมมองของตลาดในสายตาของนักลงทุน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ (๑) คุณลักษณะบริษัท ประกอบด้วย ๑) ขนาดของบริษัท ๒) สัดส่วนผู้ถือหุ้น ๓) โครงสร้างผู้ถือหุ้น และ ๔) สัดส่วนกรรมการอิสระ (๒) การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ประกอบด้วย ๑) ด้านเศรษฐกิจ ๒) ด้านสังคม และ ๓) ด้านสิ่งแวดล้อม และ (๓) มูลค่ากิจการ ประกอบด้วย ๑) มุมมองภายใน (อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) ๒) มุมมองภายนอก (อัตราส่วนราคาต่อหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (PE Ratio))

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนและมูลค่ากิจการในภาพรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

๒. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนและมูลค่ากิจการในรายปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานข้อที่ ๑ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H1)

สมมุติฐานข้อที่ ๒ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H2)

สมมุติฐานข้อที่ ๓ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H3)

สมมุติฐานข้อที่ ๔ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H4)

สมมุติฐานข้อที่ ๕ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H5)

สมมุติฐานข้อที่ ๖ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายในของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H6)

สมมุติฐานข้อที่ ๗ คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอกของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H7)

สมมุติฐานข้อที่ ๘ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H8)

สมมุติฐานข้อที่ ๙ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมอง ภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H9)

สมมุติฐานข้อที่ ๑๐ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมอง ภายนอกของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (H10)

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการศึกษา ๓ วิธี คือ (๑) การวิจัยเชิงเอกสารศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิโดยใช้ กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรายงานความยั่งยืนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ การวิจัยแบบเอกสารธรรมดา คือการวิจัยเอกสาร ตำราทุกชนิดเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ในเรื่องที่ทำวิจัย^๖ (๒) การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินและข้อมูลในรายงานประจำปี ๕๖-๑ นำข้อมูลทุติยภูมิมาทำการทดสอบสมมุติฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์

^๖ นงลักษณ์ วิรัชชัย, **หลักการและวิธีการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ**, (กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑).

สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุในการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (๓) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยที่ได้ข้อมูลเชิงลึกโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะตามความเป็นจริงในทุกมิติและข้อมูลด้านความเห็น ความหมายและค่านิยม ธรรมเนียมการปฏิบัติในสถานะสังคม เศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา^๗ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผสมผสานวิธีการวิจัย^๘ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถตอบคำถามการวิจัยและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยนำวิธีการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)^๙ มาใช้เก็บข้อมูลจาก กรรมการโดยไม่ตั้งประเด็นข้อข้องใจ เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปริมาณ

สรุปผลการวิจัย

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีจำนวน ๒๓๖ บริษัท จาก ๘ กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

- ๑) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจำนวน ๒๑ บริษัท
- ๒) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวน ๑๗ บริษัท
- ๓) กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินจำนวน ๒๔ บริษัท
- ๔) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมจำนวน ๓๕ บริษัท
- ๕) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน ๖๔ บริษัท
- ๖) กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรจำนวน ๑๗ บริษัท
- ๗) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการจำนวน ๔๑ บริษัท
- ๘) กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีจำนวน ๑๗ บริษัท

กลุ่มบริษัทที่ทำการศึกษาร้อยละ ๗๔.๕๑ มีสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวไทยมากกว่าร้อยละ ๕๐ และที่เหลือน้อยละ ๒๕.๕๙ เป็นผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่น้อยละ ๙๑.๙๕ มีโครงสร้างของผู้ถือหุ้น ๕ อันดับแรกถือหุ้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ และที่เหลือน้อยละ ๘.๐๕ เป็นผู้ถือหุ้น ๕ อันดับแรกถือหุ้นไม่เกินร้อยละ ๕๐ ส่วนใหญ่น้อยละ ๔๘.๖๔ มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนทั้ง ๓ ด้าน

^๗ วลัยทิพย์ สาชลวิจารณ์, เทคนิคการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑).

^๘ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, เทคนิคการออกแบบการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑).

^๙ Marshall, C. & Rossman, G.B., "Designing Qualitative Research", *Forum: Qualitative Social Research*, Vol. 9 No. 3 (2008) : 101-107.

รองลงมาร้อยละ ๒๒.๔๖ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ร้อยละ ๑๗.๘๐ มีการเปิดเผยข้อมูล ๒ ด้าน และที่เหลือร้อยละ ๑๑.๑๐ มีการเปิดเผยข้อมูล ๑ ด้าน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๗๗.๔๖ มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ ๕๐.๓๙ มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านสังคม และร้อยละ ๖๖.๑๐ มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ขนาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๘๔,๖๔๐.๖๕ ล้านบาท มีค่าสูงสุดเท่ากับ ๓,๘๒๒,๙๕๙.๖๙ ล้านบาท และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ ๑๕๖.๖๔ ล้านบาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๓๘๔,๑๑๙.๔๒ ล้านบาท มีสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระของบริษัท โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๒๖.๘๙ มีค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ ๕๒.๖๓ และมีค่าต่ำสุดเท่ากับร้อยละ ๐.๐๐ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ ๖.๖๕ มีมูลค่ากิจการของบริษัทโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ ๑๕.๓๒ ล้านบาท ค่าสูงสุดเท่ากับ ๑,๕๕๘.๙๘ ล้านบาท และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ -๙๐.๖๔ ล้านบาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๕๒.๓๑ ล้านบาท อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ร้อยละ ๖.๘๔ ค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ ๑๐๗.๗๐ และมีค่าต่ำสุดเท่ากับร้อยละ -๑๘๑.๒๘ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ ๑๘.๘๗ และอัตราส่วนราคาต่อหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้นของบริษัท โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ ๒๓.๗๙ เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ ๓,๑๑๒.๘๔ เท่า และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ ๐.๐๐ เท่า โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑๐๒.๖๗ เท่า

การทดสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระตามกรอบแนวความคิดทุกตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ตัวแปรอิสระมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -๐.๑๖-๐.๑๘๓ น้อยกว่า ๐.๘๐ ($r < ๐.๘๐$) ภาวะร่วมเส้นตรงพหุ ประกอบด้วย ขนาดบริษัท สัดส่วนของผู้ถือหุ้น โครงสร้างของผู้ถือหุ้น และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีค่า Tolerance ต่ำสุดเท่ากับ ๐.๙๔๐ (มากกว่า ๐.๑) และค่า VIF มีค่าสูงสุดเท่ากับ ๑.๐๖๔ (น้อยกว่า ๑๐) สรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กัน และเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุ

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยได้ ดังนี้

๑. อิทธิพลของคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนและมูลค่ากิจการ ในภาพรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน และคุณลักษณะบริษัท ด้านขนาดบริษัท ด้านสัดส่วนของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๒ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ และคุณลักษณะบริษัท ด้านขนาดบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๓ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสังคมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๔ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ด้านสัดส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๕ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๖ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ด้านสัดส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายในที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๗ พบว่า คุณลักษณะบริษัท ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๘ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๙ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายในที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑๐ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐาน

๒. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน และมูลค่ากิจการในรายปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน แบบรายปี ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คุณลักษณะบริษัทด้านขนาดบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คุณลักษณะบริษัท ด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน และคุณลักษณะบริษัท ด้านขนาดบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คุณลักษณะบริษัท ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ แบบรายปีพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คุณลักษณะบริษัท ด้านขนาดของบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คุณลักษณะบริษัท ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ

คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสังคม แบบรายปี ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คุณลักษณะบริษัท ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสังคม

คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม แบบรายปี ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คุณลักษณะบริษัท ด้านขนาดของบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คุณลักษณะบริษัท ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม

คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ แบบรายปี พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คุณลักษณะบริษัท ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการ

คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน แบบรายปี พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คุณลักษณะบริษัท ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คุณลักษณะบริษัท ด้านขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน

คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอก แบบรายปี พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คุณลักษณะบริษัท ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คุณลักษณะบริษัทในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอก

การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ แบบรายปี พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และปี พ.ศ. ๒๕๖๑ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการปี และพ.ศ. ๒๕๖๓ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อมูลค่ากิจการ

การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน แบบรายปี พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และปี พ.ศ. ๒๕๖๓ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน

การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอก แบบรายปี พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และปี พ.ศ. ๒๕๖๑ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ในทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอก ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอก และปี พ.ศ. ๒๕๖๓ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๖ ท่านดำรงตำแหน่งกรรมการ มีประสบการณ์ในตำแหน่งงานปัจจุบัน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๒ ท่าน มากกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๑ ท่าน ที่เหลืออีก ๓ ท่านมีประสบการณ์ในตำแหน่งงานปัจจุบัน ๓ ปี สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลัก พบว่า ขนาดของบริษัทที่แตกต่างกันมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งบริษัทใหญ่มีข้อมูล มีกิจกรรม มีทรัพยากรบุคคลและเงินทุนเพียงพอในการจัดทำรายงานมากกว่าบริษัทเล็ก สัดส่วนของผู้ถือหุ้นในบริษัทและกรรมการอิสระมีบทบาทในการเปิดเผยข้อมูลในรายงานความยั่งยืน จำนวนผู้ถือหุ้นมากทำให้มีกิจกรรมเพิ่มขึ้น มูลค่าจึงเพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินธุรกิจ กรรมการและผู้ถือหุ้นเป็นผู้กำกับดูแลอีกชั้นหนึ่ง สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัวมากทำให้การดำเนินงานมีความระมัดระวังมากขึ้นและจะรักผลประโยชน์มากกว่าดังนั้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่มีความแตกต่างกันและบริษัทที่สัดส่วนคณะกรรมการอิสระที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสมีวิสัยทัศน์กว้างไกลช่วยให้กิจการมีผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทสูงขึ้นด้วย และยังพบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมทำให้ผู้ที่ได้รับข้อมูล นักลงทุนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจ นักลงทุนให้ความสนใจมากขึ้น ส่งผลให้มูลค่ากิจการดีขึ้น

นอกจากนี้งานวิจัย พบว่า จริยธรรมและความรับผิดชอบของผู้เป็นเจ้าของ การเข้าถึงลูกค้า ตลาดพฤติกรรมผู้บริโภค การกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง นโยบาย บุคลากรของบริษัทและการคอร์รัปชัน รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันมีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ การกำหนดเป้าหมายระยะยาวของบริษัทจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างยั่งยืน ความรับผิดชอบต่อบุคลากร การสร้างคุณค่าร่วมและการให้ความสำคัญในเรื่องกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคมโดยรอบ ภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้เสียและเพิ่มพูนมูลค่ากิจการนำไปสู่ธุรกิจที่ดี มีความยั่งยืน

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัย การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

คุณลักษณะบริษัท

ผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราะห์ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คุณลักษณะบริษัทด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน (อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) และด้านมุมมองจากภายนอก (อัตราส่วนราคาต่อหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น) และคุณลักษณะบริษัทด้านขนาดบริษัท ด้านสัดส่วนของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะบริษัทในทุกด้านไม่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการทั้งสองด้านในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เจาะลึกที่ค้นพบว่า ความแตกต่างของขนาดของบริษัทส่งผลต่อการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนของบริษัท กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากรและเงินทุนมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Adelopo^{๑๐} ที่พบว่า ขนาดขององค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท และบริษัทที่มีขนาดใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก ขนาดขององค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสาเหตุหลักเกิดจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีกิจกรรมร่วมกับสังคม และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ^{๑๑} บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีความพร้อม และมีศักยภาพมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก บริษัทขนาดใหญ่ได้รับการกดดันจากภายนอกสูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องทำการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม^{๑๒} และโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สามารถครอบครองและควบคุมบริษัทได้ มีสิทธิในการออกเสียง และมีอำนาจเหนือผู้บริหาร โดยส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจแบบครอบครัว มีการบริหารบริษัทด้วยตนเอง การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มุ่งถึงผลประโยชน์ของตนเป็นสำคัญ มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่อสาธารณชนในระดับต่ำ เนื่องจากไม่ได้รับผลกระทบจากผู้มี

^{๑๐} Adelopo, I., “Voluntary Disclosure Practices among Listed Company in Nigeria. Advances in Accounting”, **Incorporating Advances in International Accounting**, Vol. 27 (2011) : 338–345.

^{๑๑} Haniffa, R. & Cooke, T., “The Impact of Culture and Governance on Corporate Social Reporting”, **Journal of Accounting and Public Policy**, Vol. 24 No. 1 (2005) : 391–430.

^{๑๒} Hackston, D. & Milne, M. J., “Some Determinants of Social and Environmental Disclosures in New Zealand Companies Accounting”, **Auditing and Accountability Journal**, Vol. 9 No. 1 (1996) : 77-108.

ส่วนได้เสียอื่น^{๑๓} ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้นักลงทุนจากต่างชาติสนใจมาเลือกลงทุน^{๑๔} ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิลพร ศรีจันเพชร^{๑๕} ที่พบว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ เนื่องจากบริษัทจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูล วัฒนธรรมและแรงกดดันทางการตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทข้ามชาติ หรือกับคู่ค้าบริษัทในต่างประเทศ^{๑๖}

รายงานความยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราะห์ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ และการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อมูลค่ากิจการ ผลงานวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chen & Roberts^{๑๗} ที่พบว่า บริษัทมีแรงจูงใจที่แตกต่างกันในการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ในขณะที่การระบุงจูงใจของภาครัฐจะให้ความสนใญ่ลดลง แรงกดดันและแรงจูงใจในการรายงานความยั่งยืนมีความแตกต่างกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยภาคเอกชนใญ่ความสนใจกับผู้มีส่วได้ส่วเสียหลักโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อเพิ่มผลกำไรสูงสุดหรือได้รับใบอนุญาตทางสังคมในการดำเนินงาน ในขณะที่ภาครัฐมุ่งเน้นไปที่การเปิดเผยโดยสมัครใจเป็นหลักเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความรับผิดชอบต่อผู้ส่เสียและสังคมทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เจาะลึกที่ค้นพบว่า จริยธรรม ความเป็นธรรม เป้าหมายของความเป็นเลิศด้านการบริการสาธารณะและการเลือกรูปแบบการจัดการประสิทธิภาพที่เพียงพอตามมด้วย จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อผู้บุคลากร หรือผู้เป็นเจ้าของ การเข้าถึงลูกค้า ตลาดกลุ่มเป้าหมาย เศรษฐกิจ สังคม การเมือง นโยบาย การคอร์รัปชัน รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันการกำหนดเป้าหมายระยะยาว การสร้างคุณค่าร่วมและการใญ่ความสำคัญในเรื่องกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคมโดยรอบ ภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อสร้าง

^{๑๓} Gamerschlag, R., Moller, K. & Verbeeten, F.H.M., “Determinants of voluntary CSR disclosure: Empirical evidence from Germany”, **Review of Managerial Science**, Vol. 5 No. 2 (July 2010) : 233-262.

^{๑๔} Chan, Z.C.Y., Fung, Y.I. & Chien, W.T., “Bracketing in Phenomenology: Only Undertaken in the Data Collection and Analysis Process”, **The Qualitative Report**, Vol. 18 No. 30 (2013).

^{๑๕} ศิลพร ศรีจันเพชร, “ทฤษฎีบรรษัทภิบาล”, **วารสารบริหารธุรกิจ**, ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๒๐ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๑) : ๒-๔.

^{๑๖} Zarzeski, M. T. & Robb S., “Counting More Than Number”, **Accountancy Journal**, Vol. 128 No. 1 (2001) : 114-116.

^{๑๗} Chen, J.C. & Roberts, R.W., “Toward a More Coherent Understanding of the Organization-Society Relationship: A Theoretical Consideration for Social and Environmental Accounting Research”. **Journal of Business Ethics**, Vol. 97 (2010): 651-665.

ความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้เสียและเพิ่มพูนมูลค่ากิจการนำไปสู่ธุรกิจที่ดี มีความยั่งยืนนั้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wilmshurst & Frost^{๑๘} ที่พบว่า ความเข้าใจของนักบัญชี การรับรู้เกี่ยวกับ SAR มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดขอบเขตของการมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติและของบริษัทของพวกเขา นอกจากนี้ทัศนคติ การรับรู้และการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลรวมถึง SAR ด้วย การกระทำและการไม่ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนขององค์กรส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม องค์กรจึงจำเป็นต้องดำเนินการและรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน^{๑๙} โดยทั่วไป SAR เกี่ยวข้องกับการรายงานสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม และประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของบริษัท อย่างไรก็ตาม SAR ถูกตีความอย่างกว้างขวางว่าเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่องค์กรต้องรายงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของกิจกรรมทางธุรกิจ^{๒๐} ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่พบว่า ขนาดของบริษัทที่แตกต่างกันมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บริษัทใหญ่มีข้อมูลมาก มีกิจกรรมมาก มีทรัพยากรบุคคลและเงินทุนเพียงพอในการจัดทำรายงานมากกว่าบริษัทเล็ก สัดส่วนของผู้ถือหุ้นในบริษัทและกรรมการอิสระมีบทบาทในการเปิดเผยข้อมูลในรายงานความยั่งยืน อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินงาน กรรมการและผู้ถือหุ้นเป็นผู้กำกับดูแลอีกชั้นหนึ่ง สัดส่วนผู้ถือหุ้นที่มีความแตกต่างกันและบริษัทที่สัดส่วนคณะกรรมการอิสระที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสมีวิสัยทัศน์กว้างไกลช่วยให้กิจการมีผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทสูงขึ้นด้วย และยังพบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมทำให้ผู้ที่ได้รับข้อมูล นักลงทุนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจ นักลงทุนให้ความสนใจมากขึ้น ส่งผลให้มูลค่ากิจการดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจและการจัดทำกฎระเบียบข้อบังคับให้กับบริษัทจดทะเบียนในการจัดทำและรายงานความยั่งยืนให้ชัดเจนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร

^{๑๘} Wilmshurst, T. & Frost, G., “The Role of Accounting and the Accountant in the Environmental Management System”, **Business Strategy and the Environment**, Vol.10 No. 3 (May 2001) : 135-147.

^{๑๙} Dillard, J., Brown, D., & Marshall, S., “An Environmentally Enlightened Accounting”, **Accounting Forum**, Vol. 29 (2005) : 77-101.

^{๒๐} Herzig, C. & Schaltegger, S., “Corporate Sustainability Reporting”, In Sustainability Communication, 151–169; Dordrecht: Springer Netherlands, [Online], Available: https://doi.org/10.1007/978-94-007-1697-1_14, [2011].

๒. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสามารถนำประโยชน์และข้อดีจากการรายงานความยั่งยืนมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจและดึงดูดความสนใจจากนักลงทุน

๓. ผู้บริหารสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมที่สามารถทำให้ผู้ที่ได้รับข้อมูล เช่น นักลงทุนหรือผู้ที่มีส่วนได้เสีย เกิดความมั่นใจ ส่งผลให้มูลค่ากิจการดีขึ้นและเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มรายละเอียดให้ลึกขึ้นในแต่ละด้านของการรายงานความยั่งยืน โดยพิจารณาในประเด็นด้านความยั่งยืนทั้งปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ความเสี่ยง ผลกระทบต่อธุรกิจ ความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

๒. ศึกษาในประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเนื้อหาการรายงานการขับเคลื่อนธุรกิจสู่ความยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมไปถึงประเด็นที่สอดคล้องต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย จากสถานการณ์ แนวโน้มความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมที่สนใจศึกษา เช่น พลังงานและสาธารณสุข โภค อาหารและอุตสาหกรรมเกษตร และเทคโนโลยี เป็นต้น

บรรณานุกรม

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. **หลักการและวิธีการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. **เทคนิคการออกแบบการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.
- วลัยทิพย์ สาชลวิจารณ์. **เทคนิคการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.
- ศิลปพร ศรีจันทเพร. “ทฤษฎีบรรษัทภิบาล”. **วารสารบริหารธุรกิจ**. ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๒๐ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๑) : ๒-๔.

Adelopo, I. “Voluntary Disclosure Practices among Listed Company in Nigeria. *Advances in Accounting*”. **Incorporating Advances in International Accounting**. Vol 27 (2011) : 338-345.

- Chan, Z.C.Y., Fung, Y.I. & Chien, W.T. "Bracketing in Phenomenology: Only Undertaken in the Data Collection and Analysis Process". **The Qualitative Report**. Vol. 18 No. 30 (2013).
- Chen, J.C. & Roberts, R.W. "Toward a More Coherent Understanding of the Organisation-Society Relationship: A Theoretical Consideration for Social and Environmental Accounting Research". **Journal of Business Ethics**. Vol. 97 (2010) : 651-665.
- Christensen, L.B., Johnson, R.B. & Turner, L.A. Research Methods. **Design and Analysis**. 12th Edition. (2014).
- Cohen, J. R., Holder, L.L., Nath, W.N. & Wood, D. "Corporate Reporting of Nonfinancial Leading Indicators of Economic Performance and Sustainability". **Accounting Horizons**. Vol. 26 No. 1 (June 2011) : 65-90.
- Dillard, J., Brown, D., & Marshall, S. "An Environmentally Enlightened Accounting". **Accounting Forum**. Vol. 29 (2005) : 77-101.
- Gamerschlag, R., Moller, K. & Verbeeten, F.H.M. "Determinants of voluntary CSR disclosure: Empirical evidence from Germany". **Review of Managerial Science**. Vol. 5 No. 2 (July 2010) : 233-262.
- Hackston, D. & Milne, M. J. "Some Determinants of Social and Environmental Disclosures in New Zealand Companies". **Accounting, Auditing and Accountability Journal**. Vol. 9 No. 1 (1996) : 77-108.
- Haniffa, R. & Cooke, T. "The Impact of Culture and Governance on Corporate Social Reporting". **Journal of Accounting and Public Policy**. Vol. 24 No. 1 (2005) : 391-430.
- Herzig, C. & Schaltegger, S. **Corporate Sustainability Reporting**. In Sustainability Communication. 151-169. Dordrecht: Springer Netherlands. [Online]. Available https://doi.org/10.1007/978-94-007-1697-1_14. (2011).
- Marshall, C. & Rossman, G.B. "Designing Qualitative Research". **Forum: Qualitative Social Research**. Vol. 9 No. 3 (2008) : 101-107.
- Mc-Colgan Patrick. **Agency Theory and Corporate Governance: A Review of the Literature from a UK. Perspective**. [Online]. Available <http://accfinweb.account.strath.ac.uk/wps/journal.pdf> (10 June 2008).

- Skinner D. J. “Should Firms Disclosure Everything: A Discussion of Open vs. Closed Conference Calls: The Determinants and Effects of Broadening Access to Disclosure”. **Journal of Accounting and Economics**, Vol. 34 No. 1-3 (2003) : 181-187.
- Weber, M. “The Business Case for /corporate Social Responsibility: A Company Level Measurement Approach for CSR”. **European Management Journal**, Vol. 26 No. 4 (2008): 247-261.
- Wilmshurst, T. & Frost, G. “The Role of Accounting and the Accountant in the Environmental Management System”. **Business Strategy and the Environment**. Vol. 10 No. 3 (May 2001) : 135-147.
- Zarzeski, M. T. & Robb S. “Counting More Than Number”. **Accountancy Journal**. Vol. 128 No. 1 (2001) : 114-116.